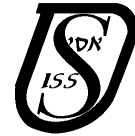

סוציולוגיה

מידעון האגודה הסוציולוגית הישראלית

יוני 2006

גליון מס' 34

דבר נשיאת האגודה

פרופ' נעמי כרמון

שלום לעמיתיי באגודה הסוציולוגית הישראלית, אפתח את דבריי בהבעת הערכה ותודה להנהלה היוצאת של האגודה הסוציולוגית הישראלית ובברכה להנהלה הנכנסת. במיוחד אדגיש את הוקרתנו לפרופ' ויקטור עזריה, שכיהן כנשיא האגודה בשלוש השנים האחרונות והטביע את חותמו על המיגוון והאיכות של פעילויות האגודה ועל המערכת הארגונית המשתכללת שלה. אודה גם לחברים שנתנו בי אמון ובחרו בי לשרת את האגודה ואת חבריה בשלוש השנים הבאות.

כנשיאה מתחילה, ברצוני לחלוק עמכם את תפיסתי שלי ביחס למהותה של הסוציולוגיה ובנוגע למטרותיה ופעולותיה של האגודה הסוציולוגית הישראלית, מתוך כוונה לפתוח ולפתח דיון בנושאים אלה.

הסוציולוגיה הינה אחת מן הדיסציפלינות המרכיבות את מדעי החברה. עיסוקה בהבנת התנהגות חברתית, תהליכים חברתיים ומוסדות חברתיים, כולל השתנותם במשך הזמן, בנייתו אי שיוויון חברתי למיניו ובחקר השוני התרבותי בין קהילות ובתוכן. בנוסף לפן העיוני-מחקרי, יש לסוציולוגיה פן יישומי-פרופסיונלי. יתר על כן, הסוציולוגיה מהווה דיסציפלינת-אם לפרופסיות רבות. כשם שפרופסיות הנדסיות למיניהן: הנדסת בניין, מכונות וכיו"ב, נשענות על פיסיקה, כך פרופסיות מגוונות ניזונות מסוציולוגיה, ביניהן: ניהול, יחסי עבודה, תכנון עירוני ואזורי, חינוך, בריאות בקהילה, עבודה סוציאלית וקהילתית, קרימינולוגיה ועוד.

מטרות האגודה הסוציולוגית הן:

- ◆ לעודד מצויינות במחקר סוציולוגי
- ◆ לקדם ולגוון את הוראת הסוציולוגיה, באקדמיות ובבתי הספר התיכונים
- ◆ לקדם את ההכרה בסוציולוגיה כדיסציפלינת-אם, באמצעות תכני הוראה ובעזרת פיתוח קשרים בין האגודה הסוציולוגית לבין האגודות של הפרופסיות הניזונות מסוציולוגיה
- ◆ לקדם את מיסוד הסוציולוגיה היישומית כפרופסיה מוכרת

תוכן העניינים

- 1 דבר נשיאת האגודה פרופ' נעמי כרמון.....
- 2 סוציולוגיה, אתיקה, פוליטיקה: בעקבות הכנס ה-37 של האגודה הסוציולוגית הישראלית.....
- 3 החברה הישראלית ומחיר הגלובליזציה.....
- 4 השקת ספר ישן-חדש של פרופ' יהודית ט' שובל.....
- 5 העבודות הזוכות בתחרות התזות של האגודה הסוציולוגית הישראלית.....
- 8 ספרי סוציולוגיה חדשים.....
- 11 קולות קוראים להגשת מאמרים.....
- 12 קול קורא לפרס האגודה הסוציולוגית הישראלית לעבודות תזה מצטיינת 2007.....
- 12 מהנעשה באגודה.....
- 15 פרסים ומענקי מחקר לסוציולוגים.....
- 16 דוקטורים חדשים לסוציולוגיה.....
- 16 הצעות עבודה.....

האגודה הסוציולוגית הישראלית

כתובת:
החוג למדעי ההתנהגות
המסלול האקדמי המכללה למנהל
שד' יצחק רבין 7, ת.ד. 25073 ראשון לציון 75190
טל- 03-9634492 ; פקס- 03-9634173
דואר אלקטרוני liatmi@hdq.colman.ac.il
אתר www.iss.org.il

עורכת: ד"ר טלי כץ-גרון, אוניברסיטת חיפה
עורכת משנה: ליאת מילביצקי

תודות לדר' גד יאיר ולגב' יאנה פלדמן-זאיקה על עבודתם המסורה בעריכת המידעונים הקודמים.

**סוציולוגיה, אתיקה, פוליטיקה:
בעקבות הכנס ה-37 של
האגודה הסוציולוגית הישראלית**

ד"ר אורלי בנימין

כשהחל להתארגן כנס האגודה סביב התמה של אתיקה ומוסר בסוציולוגיה ובפוליטיקה, לקחתי אנרגיה לעבודה לקראתו מהמחשבה שבעצם הכותרת שלו, וכמובן גם בדיוניו, תהא מעין תזכורת למציאות הפוליטית, הכלכלית והחברתית הקשה שמתקיימת בישראל ב-2006 ולמחויבות המוסרית שלי כסוציולוגית כלפיה. ואם אפשר אז גם למחויבות **שלנו**, כקהילה של סוציולוגים, כלפיה. כמו דיונים רבים אחרים בזכויות אדם, בזכויות עובדים, זכויות נשים או זכויות מהגרים, גם הדיונים שנערכו בכנס התאפיינו בעיקר בחשיפת המציאות הקשה והמורכבת שבתוכה צריכה להתקיים פעולה להגנתן של זכויות אלו. אבל השאלות המעשיות, הפרקטיות, המתקשרות לשאלה הפוליטית כיצד נחזק את יכולתנו לנסח וליישם זכויות, נותרו בשוליים של הדיונים ובמיוחד לא קיבלו תנופה. במהלך הכנס, ובמיוחד בפאנל שהנחיתי בנושא סוציולוגיה ציבורית, הרגשתי שרק מיעוט בקרב הסוציולוגים חברי האגודה הישראלית, שותף לתובנה הבסיסית של Burawoy לפיה דווקא כסוציולוגים אנו אוספים ידע אותו אנו מחויבים להחזיר לקהילה ולארגוניה כחלק מהמאבק הפוליטי של הכוחות המגינים על זכויות אדם כנגד הכוחות המפריים אותן והמחזקים את הפרתן השיטתית בהתמדה. במיוחד האורחים שהזמנתי מחו"ל, בריאן טרנר ולוק בולטנסקי, לא היו שותפים לעמדתי זו. כמעט להיפך. בדבריהם לקחו על עצמם, כל אחד בדרכו, לצלול לתוך פרוייקט אינטלקטואלי מפרק ומרחיק שתרומתו היא, בראש ובראשונה, בחסימת האפשרות לפעולה משותפת. דה-פוליטיזציה היא שם המשחק. לוק בולטנסקי מתגייס לדה-פוליטיזציה כזו באמצעות פרוק מבני הצדקה על טיפוסיהם והתמקדות באופנים באמצעותם בני אדם מתעקשים לחוות את עצמם כמוסריים. את העובדה שסביבתם אינה מוסרית הם מגייסים רק בכדי להבליט את מוסריותם הם, אך לכל אלו אין קשר ולו מינימאלי למעורבות ופעולה לשינוי. במיוחד אין בדבריו התייחסות ליחסי עוצמה כמארגנים את היחסים בין נגישותם של מבני הצדקה. בריאן טרנר הרחיק לכת עוד יותר מבחינת תרומתו לדה-פוליטיזציה כשהוא מעמיד טקסט המעורר דאגה ממש נוכח האפשרות שלו לשמש מבנה הצדקה, ואפילו מקור לציטוט, עבור ג'ורג' בוש ומשטרו העוסק במלחמתו באיסלאם. אמנם לצורך האפשרות להתנסח בצורה שתראה משכנעת גייס דיון מפולפל למדי ברגשות ובמיוחד ברגש הקנאה והקשר בין בושה וזעם, אך בשורה התחתונה הוליך את התפלפלותו

- ◆ לספק שירותים לסוציולוגים הישראלים
- ◆ לקדם את הסוציולוגיה של ישראל, באמצעות מחקר, דיון ופרסום, בעברית ובשפות לעז
- ◆ לתרום לקידום יעדים כלל-חברתיים (צדק, סובלנות ועוד)

בעבור מילוי מטרותיה, האגודה מקיימת פעילויות רבות ומגוונות, ביניהן:

- ◆ **הכנס השנתי** – מפגש הסוציולוגים הישראלים, שבו מוצגות תוצאות של עבודה מדעית ומקצועית ערה ורחבה
- ◆ **קבוצות לימוד/קבוצות עבודה** (סקציות) – קבוצות של חוקרים ואנשי מעשה בעלי תחום עניין משותף, הנפגשים לשיתוף בידע והחלפת דעות; בין החוגים הפעילים: דמוגרפיה, הגירה, צבא, בריאות, מגדר ועוד
- ◆ **הסמכת סוציולוגים יישומיים** – האגודה מנהלת את "פנקס הסוציולוגים" שבו נרשמים "מומחים בסוציולוגיה יישומית", העומדים בדרישות, כפי שנסוחו עבור חמישה תחומי התמחות
- ◆ **מידעון האגודה** – פעמיים בשנה נשלח לחברים המידעון, הכולל מאמרים קצרים ומדורים קבועים על ספרים חדשים, מענקים ופרסים, סוציולוגיה בעיתונות, דוקטורים חדשים לסוציולוגיה ועוד
- ◆ **כתב העת "סוציולוגיה ישראלית"** – האגודה שותפה להוצאה לאור של כתב העת; המאמרים המתפרסמים בו, שרובם עוסקים בחברה הישראלית, עוברים רפרנטורה קפדנית; חברי האגודה זכאים לקבל את כתב העת ללא תשלום נוסף
- ◆ **ספרי האגודה** – אחת לשנתיים-שלוש רואה אור ספר בהוצאה משותפת של האגודה ו-Transaction, המוקדש בכל פעם לנושא אחר; נושא הספר השנים-עשר, העומד לראות אור, הינו דמוגרפיה בישראל
- ◆ **קשרי חוץ** – טיפוח קשרים עם אגודות למדעי ההתנהגות בארץ, עם אגודות לסוציולוגיה בחו"ל ועם האגודה הסוציולוגית הבינלאומית
- ◆ **מיצוב סוציולוגים בצמתיים של קבלת החלטות בישראל** – האגודה פועלת ליצירת חובה (רצוי חוקית/תקנונית) לשיתופם של סוציולוגים במועצות וועדות ארציות ומקומיות, כנדרש - למשל - במועצה הארצית לתכנון ובנייה
- ◆ **אתר אינטרנט** – האתר מציג את האגודה ופעילותה וכולל מידע מתעדכן על כנסים רלבנטיים, מלגות ומענקי מחקר, ספרים חדשים ועוד, ראה: <http://iss.org.il>

אודה לעמיתים שיתנדבו לתרום מן הידע שלהם ומזמנם לקידומן של הפעילויות שנימנו לעיל, ולא לה שציעו פעילויות נוספות לקידום מטרותינו.

בברכה,

נעמי כרמון.

*הריני מודה לדבי ברנשטיין על שיחתנו בעניין של הסוגיות הנ"ל ועל תרומותיה לדברים שדלעיל.

של מוסריות בהתנהלות הציבורית. אבל לאו דווקא בגלל שאנחנו סוציולוגים. גם אם היינו כולנו סנדלרים היה עלינו לפעול כך. לצד משפט זה אזכיר גם משפט אותו אמר חבר הכנסת החדש ד"ר דב חנין בכנס בתחום המאבק על איכות הסביבה שהתקיים לאחרונה כאן בבר-אילן: "הפוליטיקה לא מוסרית, מושחתת, בעייתית, איטית, מסורבלת ולא אפקטיבית – זה נכון. אבל דווקא בגלל זה, אנחנו חייבים לעסוק בה. לעשות כמיטב יכולתנו לעשותה לאחרת. השמירה על הדמוקרטיה היא המחוייבות שלנו". אני מסכימה איתו בעניין הזה ומקווה שעם הזמן יותר סוציולוגים ימצאו לעצמם מסגרות פוליטיות בהם יוכלו לתת מעצמם, מקולם, מכותר השכנוע שלהם, מהידע שלהם ומהערכים המוסריים שלהם לסביבתם הציבורית. רק בדרך זו נרחיק רגלינו מהנתיב ממנו מזהיר באומן, נתיב הראציונליות הברוקרטית המפנה ראש מתוצריהם של תהליכים ומשתפת בכך פעולה עם תהליכי דה-הומניזציה דורסניים הפוגעים בחלשים תחילה ובהדרגה גם בעצמנו.

החברה הישראלית ומחיר הגלובליזציה סיכום כנס לזכרו של ד"ר דני רוזוליו

ד"ר יובל אשוש

ביום חמישי ה- 9.3.06 התקיים במכללה האקדמית גליל מערבי כנס לזכרו של ד"ר דני רוזוליו ז"ל אשר ליווה את המכללה בשנים האחרונות בתפקידים שונים: כמרצה, כראש חוג לסוציולוגיה וכיו"ר המכללה האזורית.

הכנס אורגן בשיתוף עם המכון לחקר הקיבוץ והרעיון השיתופי מאוניברסיטת חיפה בו ניהל דני את פעילותו המחקרית. מארגני הכנס בנו תוכנית המשקפת את הביוגרפיה של דני ותחומי עיסוקיו לאורך השנים: מהמעורבות החברתית במסגרות שונות דרך קריירה פוליטית עשירה ועד האקדמיה.

יו"ר האגודה הסוציולוגית הישראלית, פרופ' נעמי כרמון חלקה כבוד לדני והזכירה מאמר פרי עטו, שפורסם בגיליון האחרון של כתב העת "סוציולוגיה ישראלית". מאמר זה עוסק בהיבטים תיאורטיים של החברה האזרחית בישראל.

פרופ' ארזה רון, נשיאת המכללה, הזכירה את הקשר ההדוק ורב השנים שלה עם דני, עוד מימי תנועת הנוער וכמו כן, שיתוף הפעולה הפורה אתו למען המכללה מאז כניסתה לתפקיד.

ד"ר שלמה גץ, ראש המכון לחקר הקיבוץ והרעיון השיתופי הרצה על "דרכו המחקרית של דני". בדבריו הזכיר כמה מהתכונות שאפיינו את דני:

- את צניעותו - למרות הרחומה העשיר שלו, דני תמיד התעניין בבני שיחו ויצר אתם מערכת יחסים של שווה מול שווה.

למקום אוריינטליסטי לא ביקורתי ובעיקר משעמם. התביישתי קצת.

שמחתי, כמו רבים אחרים, בשתי המתדיינות המעולות בהן בחרנו להגיב על דברי האורחים. פרופ' אווה אילוז הגיבה בדרך מרהיבה לדבריו של לוק בולטנסקי ועסקה בדבריה בהבהרת משמעויותיהם של טיעונו ובהחזרתם לתוך הקונטקסט האמפירי הישראלי הקשה; וד"ר ניצה ברקוביץ', בתגובתה המצויינת לדבריו של בריאן טרנר, לא חסכה את שבטה והבהירה את מגבלות הטיעון של טרנר וציינה את השאלות החשובות באמת אותן עלינו לשאול בתחום החשוב של זכויות אדם ורגשות. כמו למשל, השאלה באילו תנאים נוכל לראות פעולה בתחום זכויות האדם כמגייסת את רגש הכעס ואת הפעולה הפוליטית שהולכת איתו. או מתי נוכל להכיר בפעולה פוליטית של התנגדות למערב כפעולה לגיטימית של כעס ומחאה על פגיעה מתמשכת באזרחי המדינות שמחוצה לו. בריאן טרנר לא העמיד כלים אנאליטיים בכדי להתמודד עם שאלות חשובות אלו ומבחינה זו נותרנו במציאות הישראלית לבדנו: אנחנו, הקריאה המתמדת שחלק מאיתנו עושים והפעולה הנדרשת, שאף פעם אינה משותפת מספיק, לשינוי; שינוי שיביא להנכחתם של שיקולים מוסריים לצד שיקולים כלכליים וציניים. אבל הצער העמוק שלי הוא פחות על כך שאנחנו נשארנו בודדים. אנחנו נסתדר עם הבדידות – מקסימום נכתוב עוד ספר או מאמר. הצער שלי הוא על שהמאבק הפוליטי למען הגנה על זכויות אדם, עובדים, נשים ומהגרים נשאר בודד ואפילו מוחלש. יכול להיות שבכך אני מסכימה עם הדברים שאמר פרופ' נוסי שניידר, לפיהם מרוב התפרקויות והתפלפלויות, הסוציולוגיה הולכת ומאבדת את הקשר שלה למציאות האמפירית. ואלו הן חדשות קשות. אולי לא חדשות.

אז האם אני גאה בכנס שערכתי? אני גאה בכך שהוא עבר לצד תקלות קטנות יחסית. אני גאה בכמה מושבים מעולים שהתקיימו ואפשרו למיטב החוקרים הישראלים כמו גם מיטב ההוגים המקומיים לבוא ולהחליף דעות וידיעות. אני גאה בשיתופי הפעולה והעזרה הרבה שגייסתי מחברים טובים באגודה שלא ידעתי שיש לי ונהייתי להשוויץ בה לאורך כל התהליך. אני גאה בכך שעבדתי באינטנסיביות עם עינת גזית, יאנה זאיקה וויקטור עזריה ולא רבתי עם אף אחד מהם. נשארנו ביחסים חמים גם אחרי שהכל נגמר ואפילו אחרי שגמרנו לרדוף אחרי כל המאחרים לשלם. מבחינה זו נצטרך פעם לעשות איזה כנס שאותו נקדיש לשאלה, למה כל כך הרבה סוציולוגים בישראל לא רוצים לשלם כספים לאגודה? נו, טוב, אפשר להבין את זה. אני גאה בכל אלו אבל לא גאה במשמעות הפוליטית שלא הצלחתי להביא לתוך הדיונים בכנס. כנראה שקשה לעסוק בפוליטיקה בקהילה שהדעות בה חלוקות בעניינים כל כך מרובים. אז לא נותר לי אלא לכוון אנרגיה לעשייה פוליטית במקום אחר ולהזכיר לכולנו בכל זאת את המשפט של איציק ספורטא: אנחנו חייבים לעסוק בפוליטיקה. להיות מעורבים, להשמיע את קולנו ולתבוע הנכחה

אבל האם הייתה רק דרך אחת להיחלץ מהמשבר? האם מדיניות של הפרטה ושל פגיעה בשיתוף הייתה מחייבת במציאות שנוצרה? זהו הנושא בו טיפל מר דני זמיר מהמכון לחקר הקיבוץ. על בסיס ניתוח היסטורי של משברים כלכליים-חברתיים במערב של המאה ה-20, הסיק זמיר שאין אף פעם פתרון אולטימטיבי למשבר אלא שנקיטת מדיניות ובחירת פתרון הם עניין של אידיאולוגיה. לפי זמיר, המדיניות בה נקטה הנהגת התנועות הקיבוציות שיקפה את רוח הזמן ואופנת התורה הנאו-ליברלית בכלכלה המערבית.

פרופ' דני גוטוויין סגר את המושב בהצגת תזה ברוח גישת הקונפליקט הטוענת שמשבר הקיבוץ והמגזר ההסתדרותי כולו שירת את האינטרסים של בעלי ההון בכלכלה הישראלית ולכן צריך להבין משבר זה בהקשר של ההפרטה הגדולה שפקדה את כלכלת המדינה בעשורים האחרונים. לפי פרופ' גוטוויין, התנועה הקיבוצית לא קרסה אלא "הוקרסה". בסיום הכנס העלה ד"ר דוד בנטולילה זכרונות מהחיים הפרטיים של דני ותיאר את דמותו באופן ציורי כראש השבט, כפטריארך נדיב שנסיונו העשיר ויכולת האמפתיה שלו מאפשרים לו לתקשר עם כל אחד עד אחרון הנכדים, ולעמוד איתן תמיד לצד המשפחה לתמיכה ולעצה בשעת הצורך.

לסיום, יש לציין לשבח את השתתפותו הפעילה של הקהל במהלך הכנס. בזכות ריבוי שאלות מעניינות שנשאלו בסיום כל מושב אפשר היה לפתח דיון מרתק ורק קוצר הזמן מנע זאת מאתנו.

השקת ספר ישן-חדש של פרופ' יהודית ט' שובל ליאת מילביצקי

השקתו של ספר ישן-חדש הייתה הסיבה לכנס חגיגי שהתקיים ביום חמישי ה-11.5.06 בבית בלגיה, האוניברסיטה העברית, גבעת רם. הספר Immigrants on the Threshold אשר זיכה את המחברת פרופ' יהודית ט' שובל בפרס ישראל למדעי החברה בשנת 1965, פורסם מחדש במרס 2006 על-ידי ההוצאה לאור Transaction.

זהו הניתוח האמפירי רחב המימדים הראשון העוסק בתהליכי ההסתגלות של מהגרים בישראל בתקופת העלייה ההמונית. מחקר זה יחיד מסוגו לתקופה מבחינת היקף התכנון וההוצאה לפועל של איסוף הנתונים, כמו גם עומק הניתוח התיאורטי, שנעשה על כ-2,000 ראיונות אישיים. המחקר מעניין באופן מיוחד היום כיוון שתופעת ההגירה הופכת לנושא מחקרי מרכזי בחלקים רבים בעולם. בהוצאה המחודשת של הספר נכתבה הקדמה חדשה של

- את האופטימיות ביחס לשינוי הקיבוץ והחברה הישראלית. דני, בניגוד לרבים אחרים, לא התרפק בנוסטלגיה על ימים עברו אלא ראה הזדמנות היסטורית שניתנה לבני הדור הנוכחי לעצב מחדש את החברה בה הם חיים. כמו כן, הוא ידע גם להאיר את הפינות המפתיעות, כגון פריחתן של קומונות עירוניות של בוגרי תנועות הנוער בכל הארץ בשנים האחרונות, התפתחות הנוגדת את הזרם הסוחף של הפרטת הקיבוץ.

- את יושרו האינטלקטואלי, שהוביל אתו, למרות היותו חלק מהממסד הקיבוצי וההסתדרותי, לערוך חשבון נפש נוקב וביקורת עצמית במסגרת מחקרו על משבר המגזר ההתיישבותי והפועלי.

פרופ' גדרון, ראש המכון לחקר המגזר השלישי באוניברסיטת בן-גוריון, פתח את המושב הראשון וסיפר כיצד התרשם מסקרנותו של דני וצימאוו לדעת. בפגישותיהם דני החל לגלגל את הרעיון של הקמת תוכנית לימודית ייחודית למכללה בנושא החברה האזרחית. פרופ' גדרון איתר את שורשיה של החברה האזרחית ביוון העתיקה שהשכילה להצטייד בחוקים ובכללים לטיפול בסוגיות חברתיות ופוליטיות בשעה שבחברות הברבריות שלט הכוח, מכאן ריבוי המשמעויות במושג "חברה אזרחית" בשפה האנגלית (Civil Society): חברה של האזרחים וחברה מתורבתת (civilized) גם יחד. בסוף הרצאתו, פרופ' גדרון דן בפריחת המגזר השלישי ישראל.

במאמר שפורסם בגיליון האחרון של "סוציולוגיה ישראלית" דני החל לפתח מודל תיאורטי המאיר את החברה האזרחית מהפרספקטיבה של היחיד ולא של החברה. דני רוזוליו ראה בחברה האזרחית ביטוי של אינטרסים וצרכים שונים של היחיד אשר נדרש להתארגן כדי לספקן באמצעות שיתופי פעולה עם אחרים. בתקופה שהמדינה מספקת את הצרכים נחלש צורך הפרט להתארגנות ופוחתת נטייתו לשיתופי פעולה. בימינו, עם היחלשות המדינה, צומחת החברה האזרחית.

פרופ' הודרה סגר את המושב בהרצאה בה ניתח את השפעתה של הגלובליזציה על החברה הישראלית. הוא הדגיש במיוחד כיצד נגישות המידע לכל בימינו חיזקה את האזרח מול המדינה ואילצה אותה ליותר שקיפות. תהליך שבסופו של דבר חיזק את החברה האזרחית ואופייה הדמוקרטי של החברה הישראלית.

במושב השני אשר הוקדש לחברה הקיבוצית בעידן הגלובליזציה ניתנו שלוש הרצאות:

ד"ר אריאל הלפרין, שהיה בעבר ראש מטה הסדר הקיבוצים, סקר את חולשותיו של הקיבוץ ערב משבר הקיבוץ. הוא תיאר את החברה הקיבוצית כחברה מוגנת על ידי שורה של מעטפות מוסדיות חיצוניות לו, דבר שנבע מהיסטוריית היישוב. הקיבוץ, לפי הלפרין, לא השכיל להבין את השינויים בחברה הישראלית ובעולם בכלל ולהסתגל אליהם בעוד מועד. לכן שקע הקיבוץ במשבר כתוצאה מהסרת ההגנות.

המחברת ושל אלקס וינגרוד, פרופ' לאנתרופולוגיה באוניברסיטת בן גוריון שבנגב.

הנוכחים בכנס שיקפו את הביוגרפיה של יהודית ותחומי עיסוקיה לאורך השנים: מהמעורבות המקצועית במסגרת המכון למחקר חברתי שימושי (מכון גוטמן) בירושלים ועד האקדמיה. כיום יהודית היא פרופסור אמריטוס לסוציולוגיה בקתדרה על שם רוז במחלקה לסוציולוגיה ובבית הספר לבריאות הציבור באוניברסיטה העברית בירושלים. נציין כי יהודית הייתה האישה הראשונה שכינה כיושבת ראש האגודה הסוציולוגית הישראלית.

מנחה הכנס, פרופ' אלקס וינגרוד, קרא מכתבי ברכה משלושה עמיתים שביקשו להשתתף בחגיגה מרחוק: פרופ' אליהו כץ מהמכון לקומוניקציה באוניברסיטה העברית השווה כעת בארה"ב, משה זנבר שבצעירותו עבד במכון למחקר חברתי שימושי ולימים שימש נגיד בנק ישראל, ופרופ' נעמי כרמון, יו"ר האגודה הסוציולוגית הישראלית.

לאחר מכן, נשאו דברים: פרופ' יורם בילו מהאוניברסיטה העברית, מר עוזי פלד, מנכ"ל לשעבר של המכון למחקר חברתי שימושי (מכון גוטמן) ופרופ' אלי לשם מהאוניברסיטה העברית. בסיום הכנס, יהודית התייחסה לתפיסה החברתית וההיסטורית בזמן בו הספר פורסם לראשונה ולשינויים מאז. היא דיברה על חשיבות הספר כנקודת התייחסות היסטורית. יהודית סיפרה על מחקרים נוספים שלה והאופן שבו התחבר העניין שלה בתחום הסוציולוגיה של הבריאות לנושא ההגירה.

לסיום, פרסום הספר הישן-חדש הזה כחלק מסדרת "קלאסיקה של שנות ה-60" על ידי ההוצאה לאור Transaction מדגים את חשיבותו לאורך זמן של מחקר אמפירי סוציולוגי קפדני, המעורר עניין רב גם לאחר עשרות שנים. פרסום הספר הוא סיבה לחגיגה לא רק ליהודית, בני משפחתה ומכריה, אלא גם סיבה לחגיגה של הסוציולוגיה הישראלית.

האגודה הסוציולוגית הישראלית מאחלת

לפרופ' יהודית ט' שובל

שנים רבות של בריאות ונחת מהישגיה בעבר ובהווה. אנו מאחלים שתמשיך לתרום לידע בנושאי סוציולוגיה של ההגירה וסוציולוגיה של הבריאות, לתרום מיכולותיה המיוחדות לסטודנטים שהיא ממשיכה להדריך, ולכולנו.

ברכה נוספת ומיוחדת לפרופ' יהודית ט' שובל לרגל קבלת הפרס לסוציולוגית מצטיינת/ת (2006) מן האגודה האירופית לסוציולוגיה של הבריאות ורפואה (ESHMS) וההזמנה לשאת הרצאה ביישיבת המליאה של אותה אגודה.

העבודות הזוכות בתחרות התזות של האגודה הסוציולוגית הישראלית

פרס ראשון לעבודת תזה 2006

כלכלנים כמספרי סיפורים: הסוציאליזציה של סטודנטים לכלכלה

תום פסח, אוניברסיטת תל אביב

חקר הכלכלה הוא "מחוץ לתחום" עבור סוציולוגים רבים. ישנו פער מפתיע בין ההשפעה ההולכת וגוברת של הדיסציפלינה הכלכלית על כל חלקי החברה לבין נדירותה היחסית של כתיבה סוציולוגית על הנושא. מחקר זה הוא ניסיון לנתח את הסוציאליזציה שעוברים סטודנטים לתואר ראשון בכלכלה, כמפתח להבנת הדרכים בהם הידע הכלכלי מעצב את נשאו. המקרה שנחקר משמש גם למעקב אחר השינויים שעוברות פרקטיקות ספציפיות במהלך תהליכי סוציאליזציה ולצורך בחינת האופן שבו שיחים מוטמעים בגוף.

כדי להראות כיצד סטודנטים מחוברתים חיפשי "פרקטיקות מעצבות", אופני ראייה ודיבור שהסטודנטים לומדים בכיתה, ואז מיישמים ביחס למציאות היומיומית (Good, 1994). על ידי הצלבת ראינות עומק עם הסטודנטים ותצפיות משתתפות בשיעורי כלכלה גיליתי "שרשראות תרגום" (מושג ששאלתי מ-Latour, 1999): אופנים ממוסדים של קשירת גרפים מתמטיים ומשוואות לחוויות אישיות, למידע סטטיסטי ולדיווחים באמצעי התקשורת. אופנים אלו נלמדים בכיתה ומופיעים כתוצאה מכך בראינות עם הסטודנטים.

בצורתן המלאה, שרשראות תרגום כוללות את החוליות הבאות: גרף/משוואה, "הגיון כלכלי", "דוגמא מן המציאות", ומציאות יומיומית/מידע ממקורות שונים. ה"הגיון הכלכלי" וה"דוגמאות מן המציאות" בנויים בצורה נרטיבית, ומאכלסים בדמויות כמו יצרנים, צרכנים, ממשלה ועובדים. צרכנים ויצרנים נוטים להיות דמויות ראשיות - אלה אשר הערכתם את הסיטואציה המתוארת בנרטיב היא החשובה ביותר. לעומת זאת, העובדים והממשלה נוטים להיות שחקני משנה, הנשפטים בדרך כלל בהתאם להשפעה שתהיה לפעולותיהם על שחקנים אחרים, מרכזיים יותר. שתי הצורות השיחיות הללו הן דומות מאוד במבנה הנרטיבי שלהן. ההבדל המרכזי הוא ש"הדוגמאות מן המציאות" מכילות התייחסות לפירמות, אתרים או אנשים האמורים להיות מוכרים לסטודנטים, בעוד "ההגיון הכלכלי" עוסק בדמויות

מתאר את האופן שבו דברים מתרחשים, אך לא את האופן שבו ראוי שיתרחשו. סטודנטים אלו לומדים לבנות רשימות של צעדי מדיניות המיועדים להשיג יעדים "חברתיים", רשימות המתבססות על נרטיבים כלכלניים. שימושים "חברתיים" כאלו בנרטיבים כלכלניים משמשים, לצד הביקורת על הידע הכלכלני שנזכרה קודם לכן, כגורמים המייצרים הבדלים בין הסטודנטים.

במהלך העבודה עקבתי אחר שרשראות התרגום מרגע הופעתן בכיתה, כמילים שמשיעיים המרצים וכגרפים שהם משרטטים, ועד להפיכתן להבניות פנומנולוגיות המעצבות את עולמותיהם של הסטודנטים. פרקטיקות מעצבות אלו מוטמעות בגוף, בעיקר באמצעות המבחנים, ואז משמשות כבסיס הן להרהורים מודעים והן לאינטואיציה לא מודעת. ייתכן שעל ידי בחינת השימוש של הסטודנטים בפרקטיקות הללו לאחר סיום הלימודים ניתן יהיה להתחקות אחר אופני הפצתו של הידע הכלכלני בחברה כולה.

פרס שני לעבודת תזה 2006

הקשר בין תכני השואה להליך המשפטי במשפט אייכמן

אלון שוררץ, אוניברסיטת חיפה

התזה שכתרתה "הקשר בין תכני השואה להליך המשפטי במשפט אייכמן" משלבת בין מחקר של אירוע היסטורי מכונן, לתיאוריה הפונקציונליסטית של הסוציולוג הגרמני ניקולס לומן לבין בדיקה מובלעת של הנחות יסוד של המחקר הסוציולוגי.

למרות מרכזיותו של האירוע, משפט אייכמן מעולם לא נחקר ממבט סוציולוגי והעבודה היחידה שניתן למצוא בנושא עסקה במשמעויות החינוכיות או בהשפעת המשפט על הנוער הישראלי. ביחס לעובדה שמשפט זה נחשב לאחד מהאירועים המכוננים של החברה הישראלית וביחס להדציבורי שלו זכה מצאתי לנכון להקדיש לו את המחקר.

מעבר לכך ניתנה לי ההזדמנות כחוקר להיות עד לאירוע היות והוא צולם בחלקו הגדול ותועד בפרוטוקול ייחודי הכולל מעין הוראות בימוי (דבר שאינו שכיח וחסרונו מוכר לכל מי שניסה אי פעם לקבל פרוטוקול של דיון בבג"צ או לחילופין למצוא את העותק של צילום הטלוויזיה של משפט דמניוק). למרות נקודת המבט הסובייקטיבית של צלמי הטלוויזיה ושל כותבי הפרוטוקול, דבר שקיבל התייחסות בגוף העבודה, הייתה לתיעוד זה משמעות רבה בהקשר של התיאוריה של לומן.

כלכליות מופשטות (למשל, "היצרן"). מעט "הדוגמאות מן המציאות" המוצגות בכיתה אמורות לייצג מספר רב יותר של מקרים בעולם האמיתי, ובכך להשלים את שרשרת התרגום.

במהלך המבחנים מוצגים לסטודנטים מצבים המתוארים בשפה היומיומית. לאחר מכן מצפים מהם לבטא את המצבים הללו בעזרת גרפים מתמטיים או משוואות, לבצע חישובים מסוימים, ואז לחזור לשפה פשוטה על מנת להציג את התוצאות. על מנת לבצע פעולות אלו באופן מהיר ומיומן, הסטודנטים מוכרחים לרכוש את היכולת לעבור במהירות מצד אחד של השרשרת (מציאות יומיומית/נתונים) לצידה השני (גרפים/משוואות) דרך שתי החוליות המקשרות (הגיון כלכלי ודוגמאות מן המציאות).

בעקבות תרגול חוזר ונשנה, היכולת לערוך את המעברים הללו הופכת לאינטואיטיבית. סטודנטים מתחילים להבנות מקרים מחייהם היומיומיים או דיווחים באמצעי התקשורת באמצעות שרשראות התרגום הללו. בכך הם לומדים לכוון שחקנים מסוימים (למשל, יצרנים וצרכנים) כשחקנים ראשיים, שיש להתחשב בנקודת המבט שלהם, בעוד הערכתם של שחקנים אחרים את הסיטואציה הופכת "לא כלכלית", "חברתית" או פשוט לא רלוונטית. בניגוד לעמיתיהם במדעי חברה אחרים, סטודנטים לתואר ראשון בכלכלה לא לומדים להשוות בין הבניות מתחרות של המציאות. הסיבות לתופעה זו נעות ממבניהם של הנרטיבים הכלכלניים ועד להיעלמותם מתוכנית הלימודים של קורסים על תולדות המחשבה הכלכלית. התוצאות נוסות להיות ביצועים בוטחים של הנרטיבים הכלכלניים: אלו הופכים להיות לא פרדיגמות, נקודות מבט או אסכולות מחשבה, אלא פשוט הדרכים שבהם המציאות פועלת.

הביצוע הבוטח של נרטיבים כלכלניים איננו ממצה את כלל האישיות של הסטודנטים. כאשר הם מתארים את יחסם לדיסציפלינה כמכלול, או את מידת הערכתם למורים שלהם, סטודנטים רבים ביקורתיים ביותר. ביקורות אלו מעוצבות על ידי האופנים שבהם הסטודנטים חוו את השימוש בשיח הכלכלני במקומות העבודה שלהם, וכן על ידי ההשפעות של הדיסציפלינות אקדמאיות אחרות. עם זאת, ביקורת על הידע הכלכלני שנלמד איננה מונעת מן הסטודנטים לעשות בו שימוש. במילים אחרות, סטודנטים יכולים הן לבצע את הידע הכלכלני בעצמם, והן לשמש כ"קהל" ביקורתי ביחס למוריהם. התפישות שלהם את הידע הכלכלני עשויות להיות שונות מאוד בכל אחד מן המקרים הללו.

לבסוף, חלק מסוים מהסטודנטים נתפשים, או מציגים את עצמם, כ"חברתיים". סטודנטים "חברתיים" מתאפיינים בדרכים הייחודיות שבהם הם עושים שימוש בנרטיבים כלכלניים. לכמה מן הנרטיבים הם מוסיפים הסתייגות "חברתית" מודגשת: הנרטיב

פרס שלישי לעבודת תזה 2006

להיות בתמונה:

אילוצים מבניים ואסטרטגיות ניעות

בשדה האמנות בישראל

תמר יוגב, אוניברסיטת חיפה

המחקר מתחקה אחר המבנה וההתנהלות של שדה האמנות בישראל. מטרת המחקר היא לברר את הסוגיות הבאות: מיהם השחקנים המרכזיים הפועלים בשדה האמנות בישראל, מהם המשאבים הנחוצים להצלחה בעולם האמנות, כיצד בנוי השדה, אילו סוגי קשרים מתקיימים בין השחקנים השונים הפועלים בו, ובאילו אסטרטגיות נוקטים הפעילים השונים על-מנת לשמר או לשפר את מעמדם. בחינתן של סוגיות אלו נעשית תוך שילוב בין שתי נקודות מבט מנוגדות לכאורה: פרספקטיבת הרשתות והמושגים הסוציולוגיים "מרכז" ו"פריפריה".

ממצאי המחקר מלמדים שמספר משאבים בעלי הקשר דמוגרפי מסייעים להצלחה בשדה האמנות בישראל. בין משאבים אלה נמנים הון כלכלי, מוסד לימודים יוקרתי, גיל צעיר, השתייכות למיעוט הפלשתינאי ופעילות בעיר תל-אביב. מהמחקר עולה ששדה האמנות העכשווית בישראל הוא ריבודי במהותו; קיימת בו חלוקה היררכית המחדדת את ההבחנה בין ליבה ושוליים.

המחקר עומד על שלושה היבטים של מרכזיות ופריפריאליות: מיצוב השחקנים ברשת, מרכז-פריפריה גיאוגרפיים ומרכז-פריפריה אידיאולוגיים. הפרמטר הראשון מתייחס להיבט המבני של הרשת ומשקף את העמדות השונות שבהן מחזיקים השחקנים. ממד זה מצביע על נגישותם הדיפרנציאלית של הפעילים למשאבים המהותיים להצלחה בעולם האמנות ומשקף את העוצמה שמספק המבנה הרשתי לשחקנים מסוימים. הממד הגיאוגרפי מתייחס למרכזיותה של העיר תל-אביב בשדה האמנות בישראל. במסגרתו אני עומדת על האסטרטגיות השונות של השחקנים הפועלים בפריפריות הגיאוגרפיות, ובוחנת מה מניע פעילים אלה. הפרמטר האידיאולוגי מעיד על השקפות ופעילויות אלטרנטיביות של שחקנים אחדים, המנסות בחלקן לערער על מנגנוני ההדרה של הקבוצות המרכזיות בשדה. בנקודה זו אני מבררת האם פעולות אלו מצליחות להביא לשינוי של ממש במבנה השדה ובקאנון האמנות.

מחקר זה מראה שגם בתחום פולרליסטי, לכאורה, כאמנות פועלים כוחות חברתיים המשפיעים על מבנה השדה ועל פרקטיקות הייצור והצריכה של עבודות האמנות.

למרות העמדה המסורתית של חלק גדול מהתיאוריות הסוציולוגיות של המשפט, לומן נתן מקום רב ומשמעותי להתרחשות שבין כתלי בית המשפט. לא התרחשות המושפעת (רק) מיחסי הכוח של המשתתפים (כמו בנ"ל) אלא מערכת של כללים וחוקים המניעים ומונעים מתוך המערכת ויוצרים את התוצרים המשפטיים של זיכוי והרשעה.

ניצול התיאוריה הזו אפשר לתאר את מערכת המשפט כמערכת אוטונומית ולבחון את האופן בו היא מייצרת את הזיכרון בכלל ואת הזיכרון ההיסטורי של השואה בפרט. לקופסא השחורה שנמצאה במחקר זה הוכנסו מצד אחד אירועי השואה הקשים מנשוא, אלה שלא ניתן להגדירם במילים ובמושגים ולאחר ההליך המשפטי הם יצאו ממנה כשהם זיכרון היסטורי מומשג וממוסד.

האלהת ההליך הפרוצדוראלי בין כותלי בית המשפט נותנת למערכת את האפשרות לצמצם את האירועים לכדי זיכרונות מוגדרים ונסבלים. הכרעת בית המשפט היא סופו של הקונפליקט וחיסולו של המתח - שהוא נשמת אפה של האנושיות, קיצונית ככל שתהיה.

מחקר זה הוא בעל חשיבות גם להבנת שיטת המחקר הסוציולוגית בהנחה שקורא התזה יבחין גם בנמשל, שהרי כל מחקר סוציולוגי יסודו בהפיכת אירועים לזיכרונות. ביטול זה של הארעיות האנושית ושל התנועה מהווה קושי משמעותי ליכולתו של המחקר הסוציולוגי להיות מהימן/מדעי/ וא-פוליטי (ואם מחקר אינו מתיימר להיות כזה אז כנראה ספריו של דיקנס מסבירים עוני טוב יותר ממרכס).

מהמחקר עולה כי המערכת המשפטית פעלה באופן עצמאי ואפשרה קיומו של הליך משפטי ייחודי. הפרקטיקות המשפטיות השונות כמעט וביטלו את המרכיב האישי של באי הצדדים. נמצא גם כי ההליך המשפטי צמצם את מורכבות אירועי השואה ובעקיפין הקל על היכולת החברתית להתחבר למאורעות השואה. משפט אייכמן - בדומה לניתוח משפטיים אחרים על פי לומן עוצב על ידי ההליך המשפטי שארגן מחדש תכנים חברתיים וערכיים, אך הוא עצמו אינו תוצר של בחירה נורמטיבית ערכית.

הממצאים מייצגים את הרקע התיאורטי של המחקר. מחקר השוואתי נוסף שיבחן את הקשר בין ההליך והתוכן במשפטים ובתחומים אחרים יוכל לתרום לבחינה נוספת של משמעות הקטגוריות של לומן. ייתכן כי מחקר השוואתי נוסף יוכל לגזור הכללות חברתיות מרחיקות לכת יותר לגבי מידת השפעתו של ההליך על הלגיטימציה של מערכות.

ביטחון ותקשורת- דינמיקה של יחסים / עורך: אודי לבל, באר שבע: אוניברסיטת בן גוריון בנגב, 2006.

ספר הכולל מאמרים המתייחסים לשלל אספקטים של יחסי ביטחון ותקשורת. בין הכותבים מופיעים סוציולוגים פוליטיים, ויזואליים, משפטיים וחברתיים.

נשים בדרום: מרחב, פריפריה, מיגדר / הנרייט דהאן כלב, ניצה ינאי, וניצה ברקוביץ (עורכות) באר שבע ותל אביב: מכון בן גוריון וחרגול, 2005.

נשים בדרום הוא קובץ מחקרים המוצגים דרך סוגות הבעה שונות - כתיבה אקדמית, צילום, רישום, ביופואטיקה וראיון - כדי ליצור דו-שיח בינתחומי וכדי לייצר ידע והבנות חדשות על יחסי צפון/דרום, מרכז/פריפריה

שיח של שונות: פרופיל סטודנטים ויחסי גומלין בין סטודנטים ערבים ויהודים בקמפוסים אקדמיים / דוידוביץ ניצה, סואן דן, קולן מיכל, אריאל: המכללה האקדמית יהודה ושומרון, 2006.

דו"ח שנערך בשתי מכללות ציבוריות בישראל: אחת, המכללה האקדמית יהודה ושומרון, גדולה ועצמאית עם כ-6,000 סטודנטים בקירוב בשנת תשס"ה, ובהם 111 תלמידים ערבים מן המניין; השנייה, המכללה האקדמית הגליל המערבי, קטנה בהרבה וכפופה לאחריותה האקדמית של אוניברסיטת בר-אילן. מספר תלמידיה עמד בשנת תשס"ה על כ-2,000 (בכללם תלמידי המכינה הקדם-אקדמית). שיעור הסטודנטים הערבים היה כנגד זאת גבוה מאוד ועמד על 45% בקירוב.

המחקר מבוסס על ניתוח שאלונים שמילאו 459 סטודנטים, 182 הלומדים במכללה האקדמית יו"ש (85 סטודנטים ערבים מתוך 111 הערבים שלמדו בה בשנה זו, ומדגם מזדמן של 97 סטודנטים יהודים) ו-277 הלומדים במכללת הגליל המערבי (מדגם מזדמן של 140 תלמידים ערבים ו-137 תלמידים יהודים).

המחקר בוחן שלוש שטחות הנוגעות למרקם היחסים הבינאישיים בין שתי קבוצות הסטודנטים - היהודים והערבים - ולאקלים המוסד: שיטחת השוויון וההתחשבות בקבוצת המיעוט, כפי שהיא מצטיירת בעיני הסטודנטים; מירקם היחסים החברתיים בין שתי הקבוצות בקמפוסים השונים בעיני הסטודנטים; והחששות המקננים בלב התלמידים הערבים, שמקורם בייחודם כקבוצת מיעוט.

ספרי סוציולוגיה חדשים

הזמן של ה'פוסט': לאומיות והפוליטיקה של הידע בישראל / אורי רם, תל-אביב: רסלינג, 2006.

הספר הזמן של ה'פוסט': לאומיות והפוליטיקה של הידע בישראל עוסק בלאומיות היהודית והישראלית במדינת ישראל, בשיח האינטלקטואלי והציבורי המעבד את הלאומיות הזו וכן בזרמים החדשים והביקורתיים אשר ב"זמן של הפוסט" בישראל - שנות ה-90 ואילך - מבקרים את הלאומיות הזאת. הספר דן בשאלות מה וכיצד אנו יודעים על "הלאום שלנו"? כיצד נוצר הידע על ה"אנחנו" הקולקטיבי, מה מקורותיו, תולדותיו ואף הטיותיו של ידע זה? מה הוא מגלה ומה הוא מסתיר? את מי הוא משרת ואת מי הוא מקפח? פרקי הספר דנים באופן שבו כתיבת ההיסטוריה הדומיננטית "ממציאה" את הישות הלאומית ותולדותיה - "העם היהודי", ובאופן שבו ההיסטוריה החדשה פורמת את הנרטיב ההיסטורי הזה; באופן שבו המחקר הסוציולוגי הממסדי משקף את התפיסה הרווחת של ישות מגובשת נתונה - "החברה הישראלית", ובאופן שבו הסוציולוגיה הביקורתית מערערת תפיסה זאת; במחלוקת הפילוסופית באקדמיה הישראלית על השאלה האם הידע מבוסס על שיטה מדעית מוחלטת נטולת הקשר, או על שיטה פרשנית ויחסית להקשרה. ולבסוף, הספר עוסק בתרבות הפוליטית בישראל ומתמקד באופן שבו שיח הזהות מגדיר את היחס בין לאום ומדינה ובין קהילה לאזרחות. הספר מספק מעין "מפת דרכים" המבהירה את המחלוקות והויכוחים האקדמיים והציבוריים המתחוללים סביב סוגיות יסוד בישראל.

ד"ר אורי רם הוא מרצה בחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת בן גוריון. ספרו הקודם בהוצאת רסלינג (2005): הגלובליזציה של ישראל: מק'וולרד בתל אביב, ג'יהאד בירושלים.

הישג היסטורי בתמורותיו - ההתיישבות הקיבוצית והמושבתית 1910-1990 / אביגייל פז-ישעיהו ויוסף גורני (עורכים), שדה בוקר: מכון בן-גוריון, יד שבנקין, יד יערי והמכון לחקר הציונות, 2006.

אסופה היסטורית וסוציולוגית שבתוכה מופיעים מאמרים של סוציולוגים כמו מנחם טופל ובן-רפאל; יחזקאל דר; יונינה טלמון; בן-רפאל וסשה וויטמן; סילביה פוגל-ביז'או; משה שוורץ.

של יד בן צבי (ירושלים). הפרס הוענק בתאריך 27 באפריל האחרון.

הממצאים מגלים מציאות מורכבת, חיובית בעיקרה. כמה וכמה ממצאים מעניינים עומדים בסתירה להנחות השוררות בציבור ולמציאות בקמפוסים אחרים.

זהויות במשחק: כדורגל ערבי במדינה יהודית / תמיר שורק, ירושלים: האניברסיטה העברית בירושלים והוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, 2006.

מדוע זוכים הערבים בישראל להצלחה דווקא בכדורגל? לאלו כיוונים פוליטיים עשוי ייצוג זה להוביל? האם הכדורגל הוא חלוץ המבשר שוויון עתידי בין יהודים לערבים, או שמא הוא בבחינת משכך כאבים שאינו אלא תחליף למדיניות שוויונית? האם ההתעצמות בזירת הכדורגל מחזקת תחושות של גאווה לאומית פלסטינית, או שמא הכדורגל אינו אלא תחליף לשאיפות לאומיות? מהי תרומתו של הכדורגל לעיצובן של זהויות מגדריות, מקומיות ודתיות בקרב המיעוט הערבי-פלסטיני בישראל?

שאלות אלו נידונות בספר, שחושף בממצאיו – המתבססים על מחקר היסטורי, עבודה אתנוגרפית, ראיונות, וניתוח עיתונות וסקרים – עד כמה זירת הספורט, התמימה כביכול, משמשת כזירת קרב פוליטית לכל דבר.

המנהלים החדשים: הקיבוץ על דרך אחרת / מנחם טופל, שדה בוקר: מכון בן-גוריון, 2005.

הניהול הטכנוקרטי של מומחים מקצועיים אשר הולך ונעשה דומיננטי בקצב גובר באדמיניסטרציות הממשלתיות, בארגונים ציבוריים ובקורפורציות הכלכליות הגדולות חודר בשנים האחרונות גם לפירמות וארגונים קטנים יותר ולקהילות ופרויקטים מקומיים, בעיקר לאלה הנמצאים במצב משבר. החשיבה הניהולית החדשה אינה מצמצמת את גבולותיה למרחב המקצועי הטהור, אלא היא בעלת השפעה מרחיקת לכת על שינוי דפוסי החיים של האזרחים, העובדים או החברים בחברות המנוהלות ועל שינוי חלוקת הכוח והתגמולים ביניהם.

המחקר המדווח בספר זה בודק בשיטות מגוונות את מקומם של מומחי הניהול בטרנספורמציה שהקיבוץ עובר בתקופתו, לאחר שהוא מציג לפנינו את הרקע המדעי וההיסטורי לפרשנותו. מסקנותיו תורמות להבנת התפתחויות בחברה הקיבוצית ומאירות תופעות מוכרות בתחומים רבים אחרים בחברה הישראלית ובעולם בכלל כיום. האם מסקנות אלו יצליחו להפיג את הדאגה שמעוררת חברה טכנוקרטית, או שמא הן יוסיפו עליו דווקא?

ד"ר מנחם טופל, בוגר אוניברסיטת תל אביב בסוציולוגיה ואנתרופולוגיה ומרצה במכללות

הלקח החשוב העולה מהמחקר הוא, שחרף הבדלי הדת, התרבות והלאום, חרף הבעיות המורכבות של יחסי רוב-מיעוט בישראל וחרף הצל הכבד שמטיל הסכסוך הישראלי-פלשתינאי על היחסים בין יהודים לערבים, שורר בשני הקמפוסים אקלים חיובי ביחסים שבין שתי הקבוצות.

ללמוד פמיניזם: מקראה / דלית באום, דלילה אמיר, רונה ברייר-גארב, יפה ברלוביץ', דבורה גריינימן, שרון הלוי, דינה חרובי, סילביה פוגל-ביז'אווי (עורכות), תל-אביב: הקיבוץ המאוחד, 2006.

קובץ מאמרים זה מציג לקראות ולקוראים בעברית מבחר של כתבים פמיניסטיים הנפרשים על פני כ-200 שנה של הגות ומחשבה פמיניסטיות. רוב הטקסטים שבקובץ כבר הפכו למאמרי יסוד בכל דיון ביקורתי בשאלות של מגדר, חברה ותרבות, ותרומתם לעברית הוא בבחינת הצדעה לכותבות, ותיקות כחדשות, שהעשירו את ארון הספרים הביקורתי והפמיניסטי לדורותיו. בין הכותבות: גלוריה אנזלדואה, ג'ודית באטלר, בל הוקס, אודרי לורד, לורה מאלווי, קתרין מקינון, הלן סיקסו, אדריאן ריץ' ועוד. המאמרים המתורגמים הכלולים במקראה מכוונים גם להנגיש את ההגות הפמיניסטית על גווניה לסטודנטים ולציבור הרחב.

בין לאומיות לאמנות: כינון שדה האמנות הישראלית בתקופת היישוב ובראשית שנות המדינה / גרסיאלה טרכטנברג, ירושלים: האוניברסיטה העברית בירושלים והוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס, 2006.

בספר מוצגת היווצרותו של שדה האמנות הפלסטית בישראל על רקע התהליכים הפוליטיים של בניית האומה. במוקד הספר שתי שאלות: אילו תנאים היסטוריים-חברתיים אפשרו לתביעה האמנותית ולתביעה הפוליטית להתקיים זו בצד זו? מה היו נקודות ההשקה בין תחומי העשייה בחברה הישראלית באותם ימים? המחברת בונה את ההסבר מנקודת ראות בין-תחומית תוך הצלבת הסוציולוגיה עם תולדות האמנות.

לקורא מתברר שבפרויקט הלאומי פועלת מקהלה רבת קולות. התביעה האמנותית לאוניברסליות ולאוטונומיה אמנותית, שלכאורה הייתה לא לאומית או לאומית קלושה, קוטפת את פרי הישגיו של הפרויקט הלאומי. כמו-כן, הספר זכה לפרס "מרדכי איש שלום"

***The Evolution of Alienation: Trauma, Promise, and The Millennium* / edited by Lauren Langman and Devorah Kalekin-Fishman. Lanham, Md.: Rowman & Littlefield Publishers, 2005.**

מאמרי הספר מנתחים תיאוריות ניכור מנקודת מבט ביקורתית. בארבעת מדוריו, הספר כולל מאמרים המציגים חידושים תיאורטיים, מאמרים הקושרים בין ניכור ופוליטיקה ומאמרים הדנים בניכור בחיי יומיום. במדור המוקדש לגילויי ניכור בזהות, תרבות ודת, ארבעה מאמרים דנים בתצרוכת, במוסיקה, ובניכור כמוצר של טלוויזיה.

***Multiple Citizenship as a Challenge to the European Nation-State* / Devorah Kalekin-Fishman and Pirkko Pitkanen (eds.), Rotterdam, NL: Sense, 2006, in press.**

פרי השלב הראשון של מחקר בין-לאומי שמומן על ידי האיחוד האירופי, ספר זה פותח במאמר תיאורטי רחב יריעה על משמעותה הסוציולוגית, המשפטית והחינוכית של אזרחות מרובה. בהמשך חוקרים משמונה המדינות שהשתתפו במחקר (אנגליה, אסטוניה, צרפת, גרמניה, יוון, פינלנד, פורטוגל וישראל) מתארים את הסדרי האזרחות והאזרחות הכפולה/המרובה הנהוגים במדינותיהם על הבטיחה ההיסטוריים והפוליטיים.

***Multicultural Understanding in Increasing Student Teachers* / Pirkko Pitkanen Gajendra Verma & Devorah Kalekin-Fishman (eds.), London: Trafford Publishers, 2006.**

ספר זה מציג את תוצאותיו של מחקר בין-לאומי שמומן על ידי האיחוד האירופי בו חוקרים מחמש מדינות (פינלנד, אנגליה, צרפת, גרמניה וישראל) שיתפו פעולה בהרכבת תוכנית לימודים אודות הוראה בחברה רב-תרבותית עבור פרחי הוראה. בביצוע התוכנית המבוססת על חומר עיוני ועל התנסויות מסויגים שונים, שולבו התקשרויות בין סטודנטים מחמש המדינות וכן שימושים מחקרניים של האינטרנט. תיעוד העבודה בכל מדינה הוביל לתובנות לא שגרתיות.

האקדמיות אשקלון וספיר, מרכז את תחום המחקר במדעי החברה ביד טבנקין, המרכז המחקרי והרעיוני של התנועה הקיבוצית המאוחדת. מחקריו מוקדשים בעיקר לחקר הקיבוץ ומבנה הכוח בו.

***Jewry Between Tradition and Secularization: Europe and Israel Compared* / Eliezer Ben-Rafael, Thomas Gergely and Yossef Gorny (eds.), Boston and Leyden: Brill, 2006.**

פרקי הספר הזה דנים בפרקטיקות של יהודי אירופה בפרספקטיבה השוואתית עם יהודי ישראל. השאלות שבמרכז הספר הן: האם הקיבוצים הגדולים הללו של יהודים עדיין נושאים בזהות קולקטיבית יהודית זהה? והאם הם עדיין עם אחד? אלו שאלות שעולות באופן טבעי כאשר מעמידים זה ליד זה חסידים מסטמר באנטוורפן, פרופסור בסורבון ממוצא יהודי, יהודי תימני בראש העין, קיבוצניק בגליל או יהודי רוסי בנובוסביירסק. האם קיימת עדיין התייחסות משמעותית של יהודים אלה זה לזה? הניתוח מראה שהזהות היהודית יכולה ללבוש פנים שונות ורבות ושיש להעמיק בעיון במבני העומק על מנת לתפוס את הפסיפס המופיע על פני השטח.

***Selling Technology: The Changing Shape of Sales in an Information Economy* / Darr Asaf, Ithaca: Cornell University Press, 2006.**

הספר מעניק מבט אתנוגרפי אל נבכי תהליך המכירה של טכנולוגיה מתקדמת. הוא מתייחס לארבע מגמות משמעותיות בתחום המכירות בעידן המידע: מעבר ממכירת מוצר למכירת תהליך, כולל טשטוש גובר והולך בין התחומים של עיצוב המוצר, ייצור ומכירתו; מעבר מסיבי של מהנדסים לתחום המכירות וצמיחת כוח מכירות חדש ועתיר כישורים המנהל דיאלוג טכנולוגי עם הלקוחות ומעצב עמם את המוצר תוך כדי תהליך המכירה; ממשק גובר בין כישורים טכניים וחברתיים הנובע מהצורך לשאוב מהלקוח מידע על התאמת המוצר לצרכי השימוש שלו; ולבסוף הופעת דפוסים חדשים של יחסי קנייה ומכירה. בניגוד לדימוי הרגיל של יחסי השוק, יוצרים יחדיו מומחים טכניים מטעם המוכרים ומטעם הקונים ארגון עבודה זמני, המתאים את המוצר לצרכי הלקוח. ארגון עבודה זמני זה מאורגן ומנוהל על בסיס עקרונות עיסוקיים, מציג אתגרים רבים בפני ההנהלות של החברה המוכרת והקונה, ומחייב ארגונים לפתח אמצעי שליטה ותיאום חדשים.

אסף דר הוא חבר סגל בחוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת חיפה.

- המאמר יוגש בלי שם המחבר/ת, אך ילווה בעמוד שער, שבו יצוינו פרטים אישיים של מחבר/ת המאמר (שם, כתובת, טלפון, דוא"ל ושייך אקדמי/מקצועי של המחבר/ת).

נא לשלוח את המאמרים למערכת "סוציולוגיה ישראלית" לכתובת:

כתב-העת סוציולוגיה ישראלית

החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה

הפקולטה למדעי החברה, אוניברסיטת תל-אביב

ת"ד 39040, תל-אביב 61390

המועד האחרון להגשת כתבי-היד: 30 באוגוסט, 2006.

כתב העת

International Sociology Review of Books

במהלך 2006 יופיעו שני גיליונות של ה - *International Sociology Review of Books* - כתב עת מטעם האגודה הסוציולוגית הבין-לאומית המוקדש למאמרי ביקורת אודות מגוון רחב של פרסומים סוציולוגיים. כתב העת מעוניין לפרסם מאמרי ביקורת על ספרים הדנים בתהליכים סוציולוגיים בעולם ה'שני' וה'שלישי'. כמו-כן, יש לו עניין לאפשר לציבור הסוציולוגים בעולם להכיר מחקר ותיאוריה כפי שהם מתפתחים מחוץ לעולם האנגלו-כסי.

חברים המעוניינים לתרום מאמרי ביקורת מוזמנים להתקשר לעורכת, דבורה קלקין-פישמן, dkalekin@univ.haifa.ac.il

כתב העת

סוגיות חברתיות בישראל

כתב העת "סוגיות חברתיות בישראל" מצטרף לשורה של תקופונים וותיקים מי יותר ומי פחות, המופיעים בישראל בתחומי מדעי החברה. כוונתו להתמקד, בראש ובראשונה, במציאות הקיימת של החברה הישראלית, ולעסוק בניתוח תהליכים, בעיות ואירועים בתחומי המערכת הריבודית, דת ומדינה, מתחים לאומיים, עדתיים וקהילתיים, מצוקה ועוני, השע הפוליטי, סטייה חברתית, שברים בחינוך, יחסי עבודה וכיו"ב.

עם זאת, מתכוונת המערכת למאמרים מדעיים, שישענו על מתודולוגיות ועל גישות תיאורטיות, המהוות אספקלריה של מיגוון תחומי הידע החברתי כיום. בסופו של דבר יפרסם כתב-העת מאמרים אמפיריים, מאמרים שעניינם מדיניות חברתית, ביקורות על נושאים שונים בדיסציפלינות של מדע-

Changing Gender Relations, Changing Families: Tracing the Pace of Change over Time / Oriell Sullivan. New York: Rowman & Littlefield, 2006.

The book focuses on the neglected topic of the processes of change, discussing changing domestic gender practices on many different levels - from changes in attitudes about gender equality in the home to the quantitative analysis of change in the domestic division of labor.

קולות קוראים להגשת מאמרים

כתב-העת

סוציולוגיה ישראלית

כתב-העת "סוציולוגיה ישראלית" מתכוון להקדיש גיליון מיוחד לנושאים סוציולוגיה של הגוף, מיניות ורבייה, שנהפכו בשנים האחרונות לנושאים מרכזיים ומתפתחים בסוציולוגיה

הנכם מוזמנים להגיש למערכת של כתב-העת כתבי-יד מקוריים, העוסקים בהיבטים שונים של הנושאים הללו, כגון: הגוף בחקיקה בישראל; תרבות הגוף; משטרי גוף; הגוף במרחב הציבורי והפרטי; הגוף המפורק והגוף המורכב; הגוף "החסר"; זהות וגוף; גוף ותקשורת; גבולות הגוף וזכויות; מיניות וקטגוריות חברתיות; פוסט-מודרניות, מיניות ורבייה; פוסט-מודרניות והגוף של "האחר/ת".

עורכת הגיליון המיוחד: ד"ר דלילה אמיר.

יש לשלוח את כתבי-היד למערכת כתב העת. הוראות להגשת המאמרים אפשר למצוא בהוראות הכלליות באתר האינטרנט של כתב העת: <http://www.socis.tau.ac.il>

הנחיות כלליות להגשת המאמרים:

- יש להגיש את החומר בשלושה עותקים מודפסים ברווח כפול. כמו-כן, יש לשלוח גרסה אלקטרונית של המאמר לכתובת socis@post.tau.ac.il או באמצעות אתר האינטרנט של כתב-העת: <http://www.socis.tau.ac.il>

- היקף המאמר לא יעלה על 9,000 מילה. המאמר יכלול הערות שוליים, רשימת מקורות מלאה (על פי כללי המקורות כפי שהם מופיעים בחוברת האחרונה של סוציולוגיה ישראלית) ותקצירים שהיקפם 100-120 מילים בעברית ובאנגלית.

הפרס יחולק בטקס שייערך בכנס השנתי של האגודה הסוציולוגית הישראלית, פברואר 2007.

מהנעשה באגודה

הועדה למינוח סוציולוגי

הוועדה למינוח סוציולוגי בעברית תשלים את דיוניה במונחים של סוציולוגיה ארגונית בפגישה המתוכננת ל-8 ביוני, 2006. פרק זה במילון המונחים יצורף לרשימה בת 1250 מונחים שנמסרה לאקדמיה ללשון העברית לפני כשנתיים. אותה רשימה תועלה בקרוב באתר האקדמיה עוד בטרם תאושר על ידי המליאה (וזאת בעקבות שינוי במדיניות האקדמיה לפיה היו משהים פרסומים עד לאישור הסופי). ניתן לעיין במונחים שנידונו בפגישות הוועדה באתר האינטרנט של האגודה הסוציולוגית. כמו-כן, הוועדה מבררת אפשרות להוציא לאור מילון סוציולוגי ניסויי.

בשנת הלימודים הבאה הוועדה מתכננת לדון במונחים הקשורים בתיאוריה סוציולוגית. חברים המעוניינים להצטרף לדיונים מוזמנים להתקשר ליו"ר הועדה: דבורה קלקין-פישמן, אוניברסיטת חיפה
dkalekin@construct.haifa.ac.il

חברי הוועדה הם פרופ' עוזי אורנן (לשון), פרופ' משה אזר (לשון), פרופ' רותי כץ (סוציולוגיה), פרופ' יצחק סמואל (סוציולוגיה), וכן ד"ר לאה הגואל-סלומון (סוציולוגיה). הועדה נפרדה בתודה מגב' מיכל מור.

סקציות

בחסות האגודה הסוציולוגית הישראלית

סקציה ל"סוציולוגיה של הגוף"

הסקציה ל"סוציולוגיה של הגוף" מקיימת מפגשים קבועים, אחת לחודש, בימי שישי - באירוח המכללה למינהל ובחסות האגודה הסוציולוגית הישראלית. במפגשים אלו נידונות סוגיות מחקריות ותיאורטיות העולות מעבודותיהן האמפיריות המגוונות של החוקרים/ות ומקריאה משותפת של טקסטים מומלצים. יו"ר הסקציה היא ד"ר דלילה אמיר, דוא"ל:

msmamir@mscc.huji.ac.il

מפגשי הסקציה פתוחים לכל מעונייני/נת, הכניסה חופשית והכיבוד "על הבית". למידע על המפגשים

החברה ודיווחים על כיווני מחקר. כן יפרסם כתב-העת תגובות על מאמרים שראו בו אור, ביקורות ספרים ודיונים על בעיות דיומא. כל החומר הנדפס יעבור שיפוט מיקצועי של אנשים הבקיאים בתחום.

כתובת המערכת: פרופ' דן סואן,
המח' הרב-תחומית במדעי החברה והרוח, המיכללה
האקדמית יהודה ושומרון, אריאל, 44837.
פוק: 03-6473432
דוא"ל: soen@macam.ac.il
d.nitza@yosh.ac.il

קול קורא לפרס האגודה הסוציולוגית הישראלית לעבודת תזה מצטיינת 2007

בכדי לעודד הצטיינות אקדמית בתחומים מגוונים של מחקר סוציולוגי, האגודה הסוציולוגית הישראלית מעניקה שלושה פרסים שנתיים: פרס ראשון בסך 3,000 ₪, פרס שני - 2,000 ₪, ופרס שלישי - 1,000 ₪. בנוסף לכך, יקבלו הזוכים חברות חנים באגודה למשך שנה אחת. לתחרות רשאים לגשת סטודנטים, אשר הגישו את עבודת התזה בשנת הלימודים תשס"ו 2005-2006 וקיבלו עליה ציון 92 ומעלה. את עבודות התזה לתחרות הפרס יש לשלוח למזכירות האגודה הסוציולוגית הישראלית ב- 4 עותקים, אשר לא יוחזרו לשולחים.

יש לצרף לבקשה את הפרטים הבאים:

- כתובת, דואר אלקטרוני ומספר טלפון למתן תשובות.
- תקציר העבודה ושמות המנחים, אם אינם מופיעים בגוף העבודה.
- אישור מהאוניברסיטה המעיד על הציון שניתן לעבודה.
- על מנת לשמור על אובייקטיביות מרבית, רק על אחד העותקים יופיעו כל פרטי המועמד ואילו על שלושה עותקים יופיעו שמו של המועמד וכתרת העבודה בלבד, ללא פרטי המוסד וללא פרטי המנחים.

הכתובת למשלוח היא:

לידי ליאת מילביצקי,

מזכירת האגודה הסוציולוגית הישראלית,

החוג למדעי ההתנהגות,

המסלול האקדמי - המכללה למנהל, שד' יצחק רבין 7,

ת.ד. 25073, ראשון לציון 75190.

על העבודות להגיע למשרדי האגודה לא יאוחר מ-
28.10.2006

סקציית מיגדר

הסקציה למיגדר קיימה ישיבה רבת משתתפים/ות בכנס האחרון של האגודה הסוציולוגית הישראלית. ד"ר אורלי בנימין מאוניברסיטת בר אילן, פרשה מתפקידה כיו"ר ובמקומה נבחרה ד"ר דליה לירן-אלפר מבית הספר לתקשורת, המסלול האקדמי של המכללה למנהל. מתוכננת פגישה לחברי/ות הסקציה בחודשי הקיץ. כל מי שמעוניין או מעוניינת ליטול חלק בפעילות כמו גם רעיונות והצעות לפעילות יתקבלו בברכה. נא פנו לליאת מזכירת האגודה בדוא"ל:

liatmi@hdq.colman.ac.il

או ישירות לד"ר לירן-אלפר

בדוא"ל: liranalper@gmail.com

רשת דוקטורנטים שעבודותיהם**עוסקות בנושאים סוציולוגיים****בחסות האגודה הסוציולוגית הישראלית**

בעבר הקרוב פעלה רשת ארצית של דוקטורנטים לסוציולוגיה, שהקיפה כ-60 משתתפים מרחבי הארץ. פעילות הרשת כללה העברת מידע באמצעות האינטרנט ומפגשים דו-שנתיים שעסקו בנושאים כלליים המעסיקים דוקטורנטים, כגון: סיכויי קריירה, עצות לקראת פרסומים, מידע על מלגות, פוסט-דוקטורט ועוד. במפגשים התארחו פרופסורים בכירים שהעשירו את הנוכחים בידיעותיהם ובניסיונם. האגודה הסוציולוגית הישראלית נתנה חסותה לפעילויות הרשת, בין היתר על ידי מתן אפשרות להקמת רשת וירטואלית ומימון הכיבוד במפגשים.

אנו קוראים לחידושה של רשת הדוקטורנטים. מוזמן להצטרף כל מי שמגדיר את עבודתו כמחקר בנושא סוציולוגי, גם אם הדוקטורט במחלקה למנהל עסקים או לבריאות הציבור או לקרימינולוגיה. הפעלת הרשת ותוכן פעילויותיה תלויים בכך, הדוקטורנטים לסוציולוגיה. חידוש הפעילות מותנה בהתנדבות של אדם או שניים שיקבלו על עצמם לנהל אותה.

המעוניינים להשתתף, ובמיוחד המוכנים להתנדב להפעיל את הרשת, מתבקשים לפנות אל יושבת ראש האגודה הסוציולוגית הישראלית פרופ' נעמי כרמון אל carmon@techunix.technion.ac.il או מזכירת האגודה הסוציולוגית הישראלית הגב' ליאת מילביצקי liatmi@hdq.colman.ac.il.

הבאים, נא ליצור קשר עם ליאת, מזכירת האגודה בדוא"ל: liatmi@hdq.colman.ac.il

סקציית הגירה

הסקציה להגירה קיימה פגישה ראשונה במסגרת הכנס של האגודה הסוציולוגית הישראלית באוניברסיטת בר-אילן בפברואר 2006. בפגישה הוחלט להקים וועדה מצומצמת שתציעה דרכים להתארגנות הקבוצה. הוועדה קיימה פגישה בה הוחלט להתחיל בארגון רשימת התפוצה בה יועבר מידע לגבי כנסים בתחום, בסיסי נתונים קיימים בנושא הגירה ומהגרים, מכוני מחקר בעולם העוסקים בתחומים הקשורים להגירה, וקישורים לאתרים רלוונטיים לחוקרים בתחום ההגירה, כגון הסקציה להגירה של האגודה הסוציולוגית האמריקאית, RC 31, סקציה להגירה של האגודה הסוציולוגית הבינלאומית וכיו"ב.

חוקרים וסטודנטים המעוניינים להצטרף לסקציה ולהציע רעיונות נוספים, נא לפנות לד"ר רבקה רייכמן, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, אוניברסיטת חיפה:

raijman@soc.haifa.ac.il

סקציית סוציולוגיה של הבריאות

אנו מעוניינים לחדש את פעילות סקציית סוציולוגיה של הבריאות. נשמח לקבל פניות של חוקרים וסטודנטים המעוניינים להשתתף בסקציה, להצטרף אליה ולהציע רעיונות. יש לפנות אל ליאת מילביצקי, מזכירת האגודה בדוא"ל:

liatmi@hdq.colman.ac.il

או ישירות ליו"ר הסקציה, ד"ר גיורא קפלן בדוא"ל: giorak@gertner.health.gov.il

סקציית דמוגרפיה

חוקרים וסטודנטים המעוניינים להצטרף לסקציית דמוגרפיה ולהציע רעיונות, נא לפנות לד"ר יונה סכלקנס, החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה, האוניברסיטה העברית בדוא"ל:

jona@vms.huji.ac.il

סקציית צבא

חוקרים וסטודנטים המעוניינים להצטרף לסקציית צבא ולהציע רעיונות, נא לפנות לזאב לרר, בדוא"ל:

Lehrer_z@netzer.org.il

ופרטי מכירתו – מחיר וטלפון/כתובת לבירורים והזמנות.

הספר הראשון המוצע למכירה לחברי האגודה הוא:

Aaron Benavot & Cecilia Braslavsky (eds.) (2006): *School Knowledge in Comparative and Historical Perspective: Changing Curricula in Primary and Secondary Education*. ISBN 962-8093-52-5. Springer and the University of Hong Kong Press.

Abstract: School curricula are established not only to prepare young people for a real world, but also to beckon an imagined one anchored in individual rights and collective progress. Both worlds — the real and the imagined — increasingly reflect influential trans-national forces. In this special edited volume, scholars with diverse backgrounds and conceptual frameworks explore how economic, political, social and ideological forces impact on school curricula over time and place. In providing regional and global perspectives on curricular policies, practices and reforms, the authors move beyond the conventional notion that school contents reflect principally national priorities and subject-based interests. Some authors emphasize a convergence to standardized global curricular structures and discourses. Others suggest that changes regarding the intended contents of primary and secondary school curricula reveal regional or trans-cultural influences. Overall, these comparative and historical studies demonstrate that the dynamics of curriculum-making and curricular reform are increasingly forged within wider regional, cross-regional and global contexts.

מחיר הספר: US\$32.
להזמנות:

The Comparative Education Research Centre, Faculty of Education, The University of Hong Kong, Pokfulam Road, Hong Kong, China. Fax: (852) 2517 4737;

E-mail: cerc@hkusub.hku.hk;

Website: www.hku.hk/cerc

ועדת הסמכה

ועדת ההסמכה של האגודה פועלת במטרה למסד את הסוציולוגיה היישומית כמקצוע חופשי מוכר ובר-הסמכה מקצועית. הסמכה מקצועית כזו מטעם האגודה תשפר את שירותי הידע הסוציולוגי לחברה, ותטפח מקצוענות ואתיקה של סוציולוגים יישומיים, וכן תגביר את כוח המשכה של הסוציולוגיה כתחום עיסוק ותשפר את כושר התחרות של סוציולוגים על איוש משרות, על קבלת עבודות וזכייה במכרזים.

בימים אלה שוקדת ועדת ההסמכה על פיתוח "פנקס סוציולוגים יישומיים" שיעמוד לרשות הציבור (בייחוד מעסיקים פוטנציאליים) ויצג בפניו את הסוציולוגים היישומיים שהוסמכו על ידי האגודה כמומחים.

תחומי המומחיות העיקריים שבהם ניתנת הסמכה כיום:

- סוציולוגיה של ארגונים ועבודה
- סוציולוגיה של קהילה, אזור וסביבה
- סוציולוגיה של חינוך ונוער
- סוציולוגיה של תרבות תקשורת ודעת קהל
- סוציולוגיה של הגירה וקליטה
- סוציולוגיה של בריאות ורווחה

את פירוט נוהלי ההסמכה והדרישות ניתן לראות באתר האגודה: www.iss.org.il

לברור פרטים ולהגשת בקשות אפשר לפנות לרן לחמן, יו"ר הועדה, טל: 03-9634241
דואר אלקטרוני: rlachman@colman.ac.il

האגודה מברכת את חבריה שהוסמכו לאחרונה:

- **מר גיורא קפלן**
כמומחה בתחום:
סוציולוגיה של בריאות ורווחה
- **מר רונלדו מרקו דליגדיש**
כמומחה בתחום: קהילה, אזור, סביבה

מכירת ספרות סוציולוגית באינטרנט

חברי האגודה הסוציולוגית מוזמנים להציע למכירה ספרות סוציולוגית דרך רשימת התפוצה של האגודה. **המכירה תתבצע על-ידי המציע ולא על-ידי האגודה.** אנא שילחו אלינו תקציר של הספר, תצלום הכריכה

הקרן הלאומית למדע ISF

◆ שפרה שגיא, אוניברסיטת בן גוריון.
פירושי העבר וציפיות לעתיד בחברות בסכסוך:
המקרה של בני נוער יהודים וערבים בישראל.
שנה: מענק מחקר שנתי בסך 88,000 ₪.

◆ מיכאל פייגה, דוד אוחנה, אוניברסיטת בן גוריון.
כינונו של מנהיג מכונן: דוד בן-גוריון בזיכרון
הקולקטיבי הישראלי.
שנתיים: מענק מחקר שנתי בסך 92,000 ₪.

◆ ציפי עברי, אוניברסיטת חיפה.
הפוליטיקה של טכנולוגיות הרבייה החדשות בצומת
שבין יהדות דתית ורפואה.
שנתיים: מענק מחקר שנתי בסך 92,000 ₪.

◆ פנינה מוצפי-האלר, אורלי בנימין, דבורה ברנשטיין,
אוניברסיטת בן גוריון.
עבודת ניקיון בישראל: נשים פגיעות בהעסקה
פוגענית.
שנתיים: מענק מחקר שנתי בסך 110,000 ₪.

◆ נח לוין-אפשטיין, אוניברסיטת תל-אביב.
אתניות, זהות לאומית, ועמדות כלפי אזרחות - ישראל
בפרספקטיבה השוואתית.
שנה: מענק מחקר שנתי בסך 119,000 ₪.

◆ אווה אילוז-בן פורת, האוניברסיטה העברית.
רשתות רומנטיות: אתרי אינטרנט להכריות
והטרנספורמציה של האהבה בישראל.
שנה: מענק מחקר שנתי בסך 84,000 ₪.

קרן מו"פ השומרון ובקעת הירדן

ד"ר יעריה בוקק-כהן, המכללה האקדמית יהודה
ושומרון.

Marital power and persuasion strategies in
family consumption decisions.

ד"ר אביטל לאופר וד"ר מלי שחורי,
מכללת יהודה ושומרון
השפעת ההתנתקות ועבריינות אידיאולוגית בקרב
מתבגרים החיים ביהודה ושומרון.

מכון קסירר למחקרים בחשבונאות

ד"ר יעריה בוקק-כהן, המכללה האקדמית יהודה
ושומרון.

The relationship between institutional
investors' moral perceptions and socio-
demographic variables and their willingness
to adopt a voluntary ethical code.

הספר השני המוצע למכירה הוא:

**שפת אזרח בישראל / עורך: דן אבנון, "ספריית
"אשכולות" של מכון לוי אשכול באוניברסיטה
העברית בירושלים והוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס,
2006.**

אילו ערכי יסוד חייבים להיות משותפים לכלל אזרחי
ישראל? במה ייחודה של האזרחות הישראלית –
מדינה שבה רוב יהודי ומיעוט ערבי? מהם מקורות
ההשראה של תכניות הלימודים בנושאי אזרחות
בישראל? כיצד יכולה ההשכלה הגבוהה להעשיר את
שפת האזרח בישראל?

בספר זה מקובצים מחקרים, מסות ודיווחים
שמתמודדים עם השאלות הללו בראייה רבת פנים
שנגזרת מנקודות מבט ותפיסות מגוונות. הכותבים
בספר הם: דן אבנון, אייל חוברס ורויטל עמרי ספיר,
משה בהר, עסאם אבו-ריא, רות גביזון, מיכל זק, הללי
פינסון, גייל טלשיו, דפנה סרינג ואבנר דה-שליט.

כל מי שחש בצורך להעמיק את התודעה האזרחית
בישראל – זו של יחידים וזו של קבוצות וארגונים, זו
של לומדים וזו של מלמדים – יגלה בקובץ זה שפה
אזרחית רעננה ומגוונת – שפה משכילה, מנומקת,
שוויונית ורגישה לצרכי אזרח בישראל.

המעוניינים לקרוא את תקצירי המאמרים מוזמנים
לעיון במדור פרסומים באתר של מרכז גילה:
<http://gilocenter.mscc.huji.ac.il/publications/publications.asp>

מחיר: 84 ש"ח.

מי שרכוש את הספר דרך מרכז גילה לחינוך אזרחי
ודמקורטיה יזכה בהנחה של כ- 25%.

יש להתקשר לעדי במרכז גילה, 02-5882267, או
לשלוח בקשה לרכישה בהנחת מרכז גילה לדוא"ל:
gilocenter@mscc.huji.ac.il

פרסים ומענקי מחקר לסוציולוגים

האגודה הסוציולוגית הישראלית מברכת את

פרופ' אברהם יוגב

מבית הספר לחינוך והחוג לסוציולוגיה
ואנתרופולוגיה באוניברסיטת תל אביב
לרגל קבלת פרס קרן מפעל הפיס ע"ש מ. לנדאו
לקידום המדע בתחום מדעי החברה והסוציולוגיה
לשנת 2006.

חגיית פרץ - מפגשים המיועדים לעזור: משמעויות של עזרה בעבודה סוציאלית בכפרים הבדואים הבלתי מוכרים.

רחל רוקח - גירושין מאוחרים: תהליכי צמיחה לפני ואחרי.

אוניברסיטת חיפה

טל ישראל – ההבניה האונטולוגית של מצבי צמח: המקרה של בית חולים בישראל.

יעל קשת – הילינג ויעילות - הרפוי של הרפואה האלטרנטיבית והמשלימה.

הצעות עבודה

החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה באוניברסיטת חיפה מזמין מועמדות למשרת מרצה/מורה בכיר בחוג. אנו מחפשים מועמדים בעלי אוריינטציה מחקרית ורקע סוציולוגי. עדיפות תינתן למועמדים המתמחים בסוציולוגיה ארגונית. נדרש תואר שלישי בעת תחילת המינוי. נא לשלוח מכתב מועמדות, קורות חיים, ושלושה מכתבי המלצה לכתובת:

פרופסור אוריאל לזיתן
ראש החוג לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה
אוניברסיטת חיפה
הר הכרמל, חיפה 31905

ניתן גם לשלוח את המסמכים בדואר אלקטרוני:
leviatan@soc.haifa.ac.il

גליון פברואר 2007

לקראת הגליון הבא של המידעון, המערכת מזמינה את חברי האגודה לשלוח מאמרים והודעות בנושאים הבאים: כנסים, קולות קוראים לכתבי עת, פרסום ספרים סוציולוגים חדשים, הצעות עבודה לסוציולוגים וזכיה במענקי מחקר עד לתאריך **28.11.06** לכתובת: האגודה הסוציולוגית הישראלית החוג למדעי ההתנהגות המסלול האקדמי המכללה למנהל שד' יצחק רבין 7, ת.ד. 25073 ראשון לציון 75190 או בדואר אלקטרוני: liatmi@hdq.colman.ac.il

מוסד שמואל נאמן, קרית הטכניון, חיפה

פרופ' בלהה מנהיים, הטכניון.
חדירת נשים למקצועות רפואיים 'גבריים'.

דוקטורים חדשים לסוציולוגיה

האוניברסיטה העברית

אהרון אן - תהליכי אינהיביציה בחשיבה סטריאוטיפית.

בנשטיין גרמי - מקום והאחר - מקומו של האחר: נרטיבים וסביבה בין קונצנזוס לקונפליקט בקרב יהודים ופלסטינים בישראל.

בר און כהן עינת - אומניות לחימה יפניות בישראל - מקרה של מעבר תרבות.

קדרון קרול - ילדי הדמדומים: המסע בין שתיקה לקול של צאצאי השואה דור שני ושלישי במרחב הפרטי והציבורי בישראל.

אוניברסיטת תל-אביב

דינה רוגינסקי - מחוללים ישראליות: לאומיות, אתניות ופולקלור 'ריקודי העם והעדות' בישראל.

נסים ליאון - התנועה החרדית אצל המזרחיים בישראל בראי ובחיי הפרקטיקה הדתית.

טלי לב - בין הומור לכינון חברה - שנות ה-50 ויצירתן של אפרים קישון.

אוניברסיטת בר-אילן

סימה זלצברג – נשים חסידיות "תולדות אהרון", מעמדן כפרט וכקבוצה.

אוניברסיטת בן-גוריון

אסנת דרור – "מחייטים וסנדלרים בנינו פה נמל": פועליות, לאומיות ואתניות בקרב פועלי נמל אשדוד, 1961-1967

טל רועי - אברהם וגם שרה: תהליכי הבניית זהות קולקטיבית בקהילה קונסרבטיבית מקומית בישראל.

ענבל-אסתר סיקורל - "אנשים טובים": הבניית זהות כאמצעי להתמודדות עם מרגינליות - סיפורו של מושב קראי בישראל.